

læg, saaledes at man vil kunne sige, at Kjøbenhavn og Landet derved fra den Side under alle Forhold tør antages betrygget. Svad Landbefæstningen angaar, da anser jeg det ikke for saa sandsynligt, at Kjøbenhavn skulde blive angreben fra den Kant, at jeg i det Mindste for Tiden turde foreslaa meget store Summer anvendte til denne Befæstning; jeg tror at maatte indskrænke mig — Summen kan endda blive stor nok — til at sikre Kjøbenhavn mod en Overrumpling, til Anbringelsen af Encointer, hvortil der maatte knyttes i det Mindste foreløbig detacherede Værker, til hvilke man maatte have Planerne parate, og som der altsaa skulde lægges Haand paa, naar Diebliffet indtraadte. At holde en fuldstændig Forbindelse mellem de andre Landsdele og Sjælland over Storebælt, er vel ikke umuligt, men under mange Forhold usandsynligt, og jeg tør derfor ikke for Thinget fremkomme med Forslag om de meget betydelige Summer, som det vilde være nødvendigt at anvende dertil, uden at man dog kunde opnaa fuld Sikkerhed. Jeg vil derfor indskrænke mig til i det Hele taget for Storebælt's Vedkommende at stille Forlangende om forholdsvis mindre Summer; men derimod formener jeg, at man, naar man gaar velskigere, bør have et fast Punkt paa Fyen og om muligt ogsaa i Sylland. Men jeg erkjender, at det under de nuværende Forhold, som med Guds Hjælp vel ville blive forandrede, ikke vilde være rigtigt og heller ikke kunde udføres, at anlægge noget Væsentligt paa jydsk Side, medens jeg tror at maatte og vil staa fast paa, at der paa synt Side ved Lillebælt anlægges en Befæstning, svarende til den Styrke, som man under alle Omstændigheder har staaende paa Fyen og mulig ogsaa til en Del af den i Sylland. Det er ikke saa ganske smaa Oproffelser, der hertil vilde fordrøes, men jeg tror ogsaa, at det vil være tilstrækkeligt, naar disse blive ydede, og tilmed naar alle Anlæg, hvortil der selvstændigt vil blive forelagt fuldstændige Planer, vare saaledes baserede, at der, hvis det høie Thing og Regjeringen senere skulde finde det ønskeligt at gaa videre, at ville gjøre endnu Mere, Mere for Kjøbenhavn og Mere ogsaa i den Henseende for Sylland, da Intet vilde være foregrebet, men at dette Mere kunde slutte sig dertil. Dette er, mine Herrer, i korte Træk min Anskuelse om Landets Forsvar. Jeg har den Fortrystning, at naar Forslaget til en Revision af Hærløven, saaledes som jeg nærmere skal have den Ære at forelægge, gaar igjennem, saa vil ogsaa Landet kunne udvikle en saadan Værgekraft, at den vil kunne besætte de faste Punkter, som jeg her har ytret mig om, og at faste Punkter ere en Nødvendighed, ville de ærede Medlemmer vide; thi dette er erkjendt selv i de største Stater, for de største Armeer, og hvor meget mere maa det da ikke være nødvendigt for vor lille Hær, som jo dertil, saaledes som det nu en Gang er og vel heller ikke kan blive anderledes, dog altid forholdsvis

er svagt organiseret, om jeg ogsaa sikkert haaber at erholde Midler til en væsentlig Udvidning af et dygtigt og stærkt Kommandopersonale. Hermed har jeg havt den Ære at udvikle mine Anskuelser om Befæstningsvæsenet i korte Træk.

Næberg: Det var egentlig for en Del i Anledning af nogle Ytringer, som faldt her under Forhandlingen igaar, at jeg, da Forhandlingen ikke blev sluttet, men blev fortsat i Dag, havde ønsket at fremsætte nogle Bemærkninger. Nogle ærede Talere have fremsat forskellige Betragtninger angaaende Træplantningen i Klitterne i de vestjydske Amt, og da jeg nu tilfældigvis ogsaa har noget Kjendskab til dette Forhold, haaber jeg, man vil finde det tilgiveligt, at ogsaa jeg tillader mig at fremsætte min Mening om dette Spørgsmaal. Det ærede Medlem for Ringkjøbing Amts 1ste Valgkreds (Christiansen) udtalte, at man ikke burde anvende store Bøjsk til Træplantning i Klitterne, og at man nu, da der i Ringkjøbing Amt var anvendt omtrent 30,000 Rb. i dette Diemed, burde nedsette Bevillingen til det Halve. Senere yttrede rigtignok det samme ærede Medlem, at han indsaa det Gaavelige i Klitplantningerne, og at de i det Hele tegnede sig godt, men at de ikke betalte sig, at der nu var Tilstrækkeligt anvendt derpaa, og at det var uøkonomisk at anvende flere hundrede Daler paa hver Lønne Land i den Anledning. Overfor disse Udtalelser skal jeg tillade mig at oplyse, at der til Klitplantninger, navnlig i Ringkjøbing Amt, vel i det Hele er anvendt omtrent 27—28,000 Rb., og derfor er beplantet et Areal af Noget over 200 Tdr. Land; det bliver altsaa i det Hele omtrent 130 Rb. for hver Lønne Land Klitreal, der er beplantet. Naar man nu gaar ud fra, og det maa man jo nødvendigtvis gjøre, at der vil hengaa nogle Aar, inden der kan ventes noget egentligt Udbytte deraf, saa er det sandsynligt, at enhver Lønne Land vil komme til at staa i omtrent 200 Rb., men til den Tid kan man vistnok ogsaa med nogenlunde Sikkerhed antage, i det Mindste saaledes som denne Plantning nu staar, at en Lønne Land da ogsaa vil have en saadan Værdi. Naar der ligeledes af det samme ærede Medlem blev udtalt, at dette var den kostbareste Maade at dæmpe Sandflugten paa, vil jeg dertil tillade mig at bemærke, at de Maader, man har til Sandflugtens Dæmpning, ere dels ved at beplante Klitterne med det saakaldte Klittag eller Gjælmer, der ikke voxe saa godt længere fra Havet hvor Klitterne ere tørre, som i dettes umiddelbare Nærhed og derfor navnlig paa saadanne Klitter jævnlig maa omplantes, eller ogsaa ved Anvendelse af Lyngtjørn, men disse kunne heller ikke fuldstændigt holde sig paa de tørre Klitter længere fra Havet, men der vil ogsaa af og til brække Guller i dem, saa at der ogsaa deri maa foretages nye Udbringinger. En Dæmpning af Sandflugten med Lyngtjørn vil altid medføre en Udgift af 30—40 Rb. for hver Lønne Land, og